

ВПЛИВ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ ТА ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ НА ФОРМУВАННЯ МІЖНАРОДНОГО ЕКОНОМІЧНОГО КЛІМАТУ ТА ФІНАНСОВОЇ ЕКОСИСТЕМИ

ЗБІРНИК

матеріалів Міжнародної науково-практичної
інтернет-конференції

(м. Полтава, 28 березня 2024 року)

Полтава
2024

ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ (ПУЕТ)

**ВПЛИВ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ ТА
ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ НА ФОРМУВАННЯ
МІЖНАРОДНОГО ЕКОНОМІЧНОГО КЛІМАТУ ТА
ФІНАНСОВОЇ ЕКОСИСТЕМИ**

ЗБІРНИК

матеріалів Міжнародної науково-практичної
інтернет-конференції

(м. Полтава, 28 березня 2024 року)

**Полтава
ПУЕТ
2024**

УДК 339.9:004.738.5:339.7(082)
В80

Розповсюдження та тиражування без офіційного дозволу Полтавський університет економіки і торгівлі заборонено

ПРОГРАМНИЙ КОМІТЕТ

О. О. Нестуля, голова програмного комітету, д-р. іст. наук, проф., ректор Полтавського університету економіки і торгівлі (ПУЕТ);
П. О. Куцук, д-р. екон. наук, проф., ректор Львівського торговельно-економічного університету;
Д. П. Дімітров, д-р. екон. наук, проф., ректор Університету національного та світового господарства;
С. О. Катажина, проф. Повісланського університету, доктор філософії;
Х. Х. Назарзода, д-р. техн. наук, доц., ректор Таджикиського державного університету комерції;
Л. О. Шавга, д-р. екон. наук, проф., ректор Кооперативно-торгового університету Молдови.

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ

Стіволови організаційного комітету:

Н. С. Педченко, голова організаційного комітету, д-р. екон. наук, проф., перший проректор;
В. Ю. Стрілець, д-р. екон. наук, доц., завідувач кафедри міжнародної економіки та міжнародних економічних відносин;
О. В. Яриш, канд. екон. наук, доц., завідувач кафедри фінансів та банківської справи.

Члени організаційного комітету:

Ю. С. Матвієнко, канд. пед. наук, проректор з науково-педагогічної роботи;
Л. М. Діденко, директор центру інформаційного забезпечення освітнього процесу;
Ю. В. Перегуда, директор міжнародного науково-освітнього центру;
Н. І. Матюгура, завідувач науково-організаційного відділу;
О. В. Гасій, канд. екон. наук, доц., доц. кафедри фінансів та банківської справи;
Т. П. Гудзь, д-р. екон. наук, проф., проф. кафедри фінансів та банківської справи;
А. А. Пожар, канд. екон. наук, доц., доц. кафедри міжнародної економіки та міжнародних економічних відносин;
С. П. Прасолова, канд. екон. наук, доц., заступник завідувача кафедри фінансів та банківської справи;
В. І. Рекотова, канд. екон. наук, доц., доц. кафедри міжнародної економіки та міжнародних економічних відносин;
Г. М. Сидоренко-Мельник, канд. екон. наук, доц., доц. кафедри фінансів та банківської справи;
А. М. Соколова, канд. екон. наук, доц., доц. кафедри фінансів та банківської справи;
С. І. Гуль, канд. екон. наук, доц., доц. кафедри міжнародної економіки та міжнародних економічних відносин;
А. Л. Флегантова, канд. екон. наук, доц., доц. кафедри міжнародної економіки та міжнародних економічних відносин;
Л. С. Франко, старший викладач кафедри міжнародної економіки та міжнародних економічних відносин;
Ю. О. Єжелій, асистент кафедри міжнародної економіки та міжнародних економічних відносин.

Вплив глобалізаційних процесів та цифрової трансформації
В80 на формування міжнародного економічного клімату та фінансової екосистеми : збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (м. Полтава, 28 березня 2024 року). – Полтава : ПУЕТ, 2024. – 456 с. – 1 електрон. опт. диск (CD-ROM). – Текст укр., рос. та англ. мовами.

ISBN 978-966-184-467-3

У збірнику подано матеріали доповідей, оприлюднених на Міжнародній науково-практичній інтернет-конференції «Вплив глобалізаційних процесів та цифрової трансформації на формування міжнародного економічного клімату та фінансової екосистеми». Розраховано на наукових і науково-практичних працівників закладів вищої освіти та наукових установ, аспірантів, студентів, практичних працівників і широкий читачський загал.

УДК 339.9:004.738.5:339.7(082)

Матеріали друкуються в авторській редакції мовами оригіналі. За виклад, зміст і достовірність матеріалів відповідальні автори.

ISBN 978-966-184-467-3

© Полтавський університет економіки і торгівлі, 2024

СПІВОРГАНІЗАТОРИ

Міністерство освіти і науки України

Полтавський університет економіки і торгівлі

Львівський торговельно-економічний університет

Університет національного і світового господарства
(Республіка Болгарія)

Повіслянський університет (Республіка Польща)

Таджицький державний університет комерції
(Таджикистан)

Кооперативно-торговий університет Молдови (Молдова)

*Зборик Д. С., здобувач вищої освіти;
Стрілець В. Ю., д-р. екон. наук,
доц. – науковий керівник
Полтавський університет економіки і торгівлі,
м. Полтава, Україна*

ПРОБЛЕМИ ТА ПОТРЕБИ ПІДПРИЄМНИЦТВА УКРАЇНИ В УМОВАХ КРИЗОВОГО ЕКОНОМІЧНОГО СЕРЕДОВИЩА

Відмінність розвитку підприємництва в Україні та закордоном полягає у різних економічних, політичних та культурних умовах, які впливають на підприємницьку активність. Війна, зокрема, має серйозний вплив на розвиток підприємництва, приводячи до зниження інвестицій, збоїв у виробництві та збуті, перерв у логістиці та загальної економічної нестабільності, що може призвести до зменшення підприємницької активності як в Україні, так і за кордоном.

Проблеми підприємництва та напрями їх вирішення знаходяться в центрі уваги українських науковців: Жарикова А. [1]; Ковальчук Н., Калугарь А. [4]; Педченко Н. С., Стрілець В. Ю. [5].

При аналізі кількості суб'єктів господарювання слід відзначити, що малий бізнес складає основну частку у структурі підприємництва – 94,17 %. В той же час, середній бізнес становить 5,64 %, а великі підприємства лише 0,19 %. Варто відзначити, що малий бізнес, одночасно, має найменшу частку реалізованої продукції, яка становить 19 %, порівняно з 44 % для середніх підприємств [3].

Враховуючи повномасштабну війну в Україні, ведення статистики підприємництва стало викликом для державної служби статистики. Але в цілому слід зазначити, що на початку 2023 року економіка України поступово відновлювалася, і прогнозується зростання ВВП на підставі 5 %. Проте інфляція, яка передбачається знизитися до приблизно 6 % до кінця 2023 року, продовжує становити виклик для підприємців, збільшуючи витрати та нестабільність. Український уряд вживає заходів для підтримки підприємництва під час воєнного конфлікту. До ініціатив входить програма «Доступні кредити», що надає фінансування підприємствам на деокупованих територіях, розширення програ-

ми на виробництво зброї та енергії, а також нові кредити для сільськогосподарських підприємств.

У 2023 році Україна отримала рейтинг Індексу Національного Підприємництва (NECI) на рівні 4,3, займаючи 29 місце серед 49 економік (рис. 1) [2].

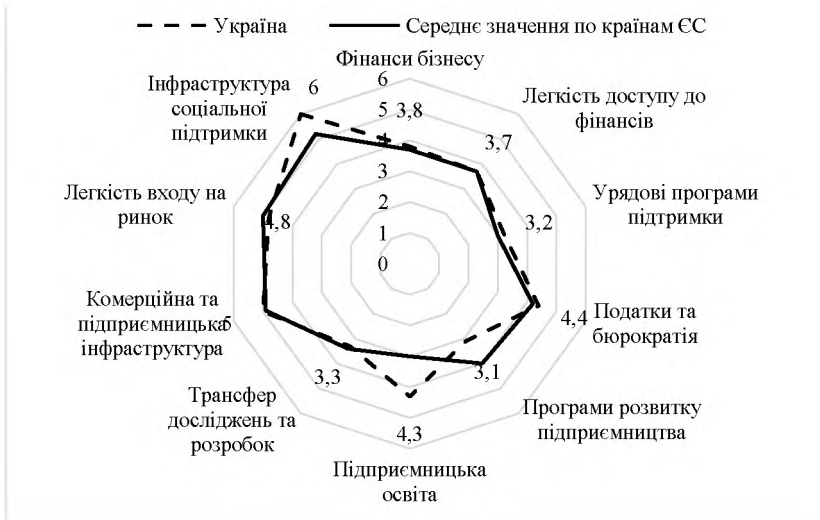

Рисунок 1 – Місце України у рейтингу національного підприємництва за складовими у 2023 році, балів

Джерело: складено на основі [2].

Аналіз впливу війни на український бізнес показує, що він загалом негативний, проте більшість підприємств продовжують свою діяльність і мають намір розвиватися у майбутньому. У період війни бізнес адаптується: багато підприємців починають працювати з іноземними клієнтами. Згідно з дослідженням Mastercard SME Index, майже 28 % українських малих та середніх підприємств, які функціонують у воєнний час, вже розширили свою діяльність на закордонних споживачів. Інші 21 % планують розпочати цей процес у майбутньому. На даний момент найбільш популярними ринками для українських підприємців є США (30 %), Польща (27 %), Німеччина (13 %), Велика Британія (10 %), Литва (10 %) та Канада (10 %). У перспективі, серед країн, які вони

розглядають для подальшого розширення своїх продажів, найбільш популярними є Польща (61 %), Болгарія (13 %), Велика Британія (13 %), Італія (11 %) та Молдова (11 %). Основними перешкодами для виходу на зовнішні ринки для українського бізнесу є обмежений фінансовий ресурс (29 %), недостатні професійні знання (27 %) та нестача виробничих потужностей (12 %) [1].

У результаті війни більшість підприємств відчували зниження активності, зокрема, зменшення кількості діючих підприємств, скорочення доходів і зниження кількості замовлень. Також спостерігається нестаче завантаження, що зумовлене міграцією населення, зниженням платоспроможності громадян та економією на підприємствах. Багато компаній були змушені скоротити витрати, призупинити інвестиції та перевести працівників на часткову зайнятість. Проте, криза також відкрила нові можливості для деяких підприємств. Деякі з них отримали нові замовлення через зменшення конкуренції або збільшення державних замовлень. Бізнес став активніше шукати збут за кордоном, а також раціоналізував та шукав нові способи заробітку.

Підсумовуючи, слід зазначити, що війна в Україні призвела до значного зниження активності підприємств, що виявляється у зменшенні доходів, обмеженні доступу до ресурсів та збутових ринків, а також загальній економічній нестабільності. Проте, деякі підприємства змогли адаптуватися до нових умов, зокрема, шляхом розширення зовнішнього збуту та раціоналізації виробництва. Зусилля уряду направлені на підтримку підприємництва в умовах кризи, включаючи надання фінансової підтримки та розширення програм кредитування. Необхідно продовжувати ці заходи та шукати нові можливості для стимулювання розвитку підприємництва в Україні, зокрема, через розширення доступу до зовнішніх ринків та сприяння інноваціям.

Список використаних джерел

1. Жарикова А. Бізнес під час війни: скільки підприємців почали працювати «на закордон». *Економічна правда*. 2022. URL: <https://www.epravda.com.ua/news/2022/09/27/691914/> (дата звернення: 05.11.2023).
2. GEM. 2023/2024 Global Report: 25 Years and Growing. URL: <https://www.gemconsortium.org/report/global-entrepreneurship->

monitor-gem-20232024-global-report-25-years-and-growing (дата звернення: 22.02.2024).

3. Інформація офіційного сайту Державної служби статистики України. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 25.12.2023).
4. Ковальчук Н., Калугарь А. Виклики для підприємств України в умовах війни з росією. Економіка та суспільство. 2022. № 42. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-42-57> (дата звернення: 07.02.2024).
5. Педченко Н. С., Стрілець В. Ю. Державна підтримка розвитку малого підприємництва в умовах євроінтеграційних процесів України : монографія. Полтава : ПУЕТ, 2022. 250 с. <http://dspace.puet.edu.ua/handle/123456789/11897> (дата звернення: 07.02.2024).